

Ttē hīindigu kōn tūŋge Korēnti samba nī

Ttē koŋ nyu hunnam

Pol ttē hīindigu koŋ hūŋsrū ke a waluma la wote Pol la a nyōu patiba bunma wē Korēnti tullenī. Gūrō ba tullenī da zōŋge dī nī handa ba da baŋri a humnī weyga wala Pol baŋe Pol a tomo dī go a nyūrē dī go gu gaabi. Pol kaŋse dī gulle dī yorbe ba nī, la gu dūrū dī ba gaŋe dī hūŋsrū Korēnti samba ke dī boŋ ba la dī hayfū dī la ba gō ba magal la dombə. Gūkō la pa dī hūŋsrū dī bun-dōnōmī kōn a kībayav hun dōndū gu bōv sūrē Korēnti ī tē dī. (7.5-15) Gūkō la pa (7.5-15) heŋ nī Pol hūŋsrū dī bun-dōnōm ba tēesele dī Korēnti naŋŋv kībayav hun dōndūgv gu bōv.) Kōn sebe a waluma funfōhī kesey hun yoro gu telay dūkō gulle zu dī sūrī Efēezi halamī (1.1-11) dī gōne dī wārgē dī hōndate a waluma hun be kaŋsī dūkō la Korēnti samba tullenī, dī hūŋse mu kana baŋi Zezi Kūrīstī tomo koŋ kesey kōn tere tige dūm. Dī hūŋsrū a kaŋ dum kōn pa gu tī tulay dī hūŋsrū ba nī dī kaŋey a ttē dum kōn dī fende dī wārgri ba nī yoro, la dī hūŋsrū kana dī bunde dōndū kōn dī kaŋey naŋŋv bene la a kīratam hārēy ba ga (1.12-7-16) Gu tige la a marī mentam koŋ walī da gu hāŋsī Zude nyōu patiba beŋ nī. dī bo ba nī ke ba tim ba pati la a bun-dōnōmī) Dī ttē koŋ hun (chap 10-13) hun defū heŋ yoro hūŋsra ke pol weyga koŋ tugati faŋi: Pol kaŋsī dī gulle dī boŋ wol la bunma deŋel dī. ba bolu ke hāndī dī ba baŋe a tomo gulle. A ttē koŋ kēndī la a nyabri weynī la kēndī kumeyŋə kumeyŋə (13.11-13) Boŋə a ttē koŋ kōn wārgē la Pol gulle gulle weyga kōnde sōrē sōrē, la wala wakati wakati dī gulle hoŋ bunde yoro weyga feo dī sūrīsī dī pa koŋ gu heme gu zōŋōm hu : Saba dūkō a tomo hoŋ gulle dō dī weyrī dī tī faasa, dī gulle hoŋ mu kōn hūnam kaŋ dum dī mu nyī gu gāy gāy dō dī yatī faasa. Gu baŋe ke dī timmə gu tē tige dūm la dī gaabi dūrū kōn pati ba hōrō wala ba soŋ ke dūkō baŋi a tomo anī hōfū a nyūrē la a gaabi kōn pati a fuma beŋ soŋ a kībarū dōndūgv faŋi hanaŋ la kōn pati a fuma soŋ ke Kūrīstī hoŋ hāndī baŋe a Daŋsa hoŋ (A kībayav hun sūrē Korēnti ī tē Pol, a humnī weyga go ke ba tūŋge dombə nī a tura. (ye na 2.3) Pol la a mentī-dondre naŋŋv tulle zaabi dake. Kōn fēndī kōn Pol yagu Korēnti kōynde, dī wārgē a ttē da dī yari kana a walī koŋ tugatri. Sapūtrū ndom gu yav ipē (1-7) heŋ yoro Pol tura faasa dī tomo tarey heŋ nī, kōn yatī Zezi Kūrīstī tūŋge. Dūkō nī a tomde la gu. Kōn dī yatī dūrū le dī pa ba hōrō a Dufre a sa hoŋ la Zezi Kūrīstī a tignī dūrū. A tomde kōn ba bole dī baŋi koŋ nī, a kaŋey, a warga, la a walī funfōhī (a ibrīsīu) pōtey. La dī kve dī bunde ī dūrū makī dī kulō koŋ nī (a tester kv mu bunde gu makī n kulō nī?) Pol kōn baŋri nuŋ kana dī nyīfa pata ka Korēnti samba gaŋ dī gulle la dī sebōlam heŋ. Sapūtrū tva la ifa (8 la 9) heŋ nī Pol zāana Korēnti nyōu patiba namba ke ba pa la a bun-dōnōmī, Zeruzalem nyōu patiba fara samba namba. Bunma hōfū hun hīse halī gu fēy, heme ba zaŋ a fēyla nahī ba hāŋsī būnma go. Kōn sōrē Pol wārgri a ttē koŋ, Korēnti a saga keseyga kōn hōfū kaŋ la, a yeri walī da gaabi, la a marī nyūŋga la wē handa. A sapūtrū heŋ pata hōndū dombə hāŋsam walī. Zezi Kūrīstī anī le a kaŋsa baŋe dī gulle a fara sa da dī pa a fūmabu baŋi a kaŋ samba dī fara nyay nahī nī (8.9). Koŋka pata a fūmabu mu dey ba hāŋsī dombə. Sapūtrū fi gu yav fi la utā (10-13) Pol bolō ke baŋi Zezi tomo wē la dombə yoro (hōle hōle la). Korēnti Dufre daŋ koŋ (fūma) dūrū girige a fūma būnma sebrū hīlo sōrgū kōn ba yeke kōn Pol sebe ba nī koŋ gulle (11.3-4). A mentī-dondre koŋ fūma dūrū humnī gōne kana ba bolu ba nī naŋŋv nī. Ba hūgale ba gulle mbala a tombə keseyba. A weyga ba bīyā ba (ba nyīyā dōndū). Ba darī a deysam. Ba gulle nantī ba gulle kōn darī kōn ba yatī. Koŋka la kana man gu baŋri a halmū hun wē Korēnti heŋ dūrū gu dūm la (wala ī dūrū yom la dombə). Pol hūŋsrū baŋi tomo yīga dūmmū. Dī bole: Anī Zezi Kūrīstī tūŋge baŋra dī gulle a

fu bonejə da ba pa fuma sərba bağı a fuma keseyba. Dı sontə dı bağı dı gulle gaabi goore sa

A posuu

1 ¹Mkə Pol anı a Dufre bage Zezi Kırıstı tomo dı humnı boŋey nı, la Timote v nyundo, la wārgı a tıte koŋ a nyəv patıba bunma wē Korēntı la a Dufre fuma bunma wē Akay halmı naŋgıv dırv nı. ²Maana a Dufre v sa la Zezi Kırıstı bağı na nı la dı pa na a bəəni.

Pol posru a Dufre albarka

³U nan na a Dufre v Daŋsa Zezi Kırıstı sa hoŋ, a sa anı hıbu la hārēy, a Dufre anı patı a bēnı kaŋ kama dırv nı hoŋ. ⁴Dıko anı kaŋsrı v buna v kaŋeŋama dırv yoro, kın patı, la a bun-kaŋsam kın dıko a Dufre nandı gulle kaŋsrı a buna nahı nı, v deysı v kaŋsı bunma wē a a kaŋeŋa digə dırv yoro buna. ⁵Ke ase la, kana a Kırıstı hoŋ wargı hej tetı hu handa handa koŋ, le kana da v darı a bun-kaŋsam handa handa Kırıstı ga mu. ⁶U wēka a kaŋeŋa yoro, nako bun-kaŋsam la na hoptəm gulle la, la halı v da a bun-kaŋsam, kın patı na da a bun-kaŋsam la na nyı na buna na soŋ a wargı hun yoro v mu wē hej . ⁷U humnı dugam fastı la kın zuru la na, saba v nyaa ke kın na wargrı a wargı hun v wargrı hej, na dara mu a bun-kaŋsam hun v darı nahı.

⁸Ke ase la, mu nyumba, v ba boŋ na ba hərə a kaŋeŋa hun tē hu Azi + Azi kın weyga ba weyrı koŋ kın ba bollu nyan ke Turki la + halmı hej nı. U warge a wargı kesey hun gamsı v gaabi ı yey v buna kala v tē v humnı nı ke v ba kōrā. ⁹Uko humnı nı, v bole v feyley ko kende, bine gu bage nuŋ kın patı ka v gı v gulle la v gı a Dufre anı fegetrı a sım hoŋ. ¹⁰Dıko la hoptu hu a sım nuŋ kana nı, la dı hoptre kōynde. Dıko anı nı dugē v humnı ke dı hoptre nandı, dı hoptre hu la kōynde. ¹¹Nako gulle mu trı wōnde hu nı kın na zāanı hu nı a Dufre, le kana a Dufre sontu fuma zaagu kın zāanı hu nı koŋ, dı hoptru hu, gu hagatē kın a fuma pətv posru a Dufre barka v furo nı.

Pol kurate dı bərv yabrey meyamftı.

¹²Uko nyufı zaŋam le koŋ: U humnı hej nı v buna hej patı hu a kəsetı ke v yable a duniyā koŋ fuma yıganı, la kın kīu la nako beŋ, la a bun-pūrvımı la a fər-pūrvımı kın sıtı a Dufre ga. A Dufre la bağı hu nı v deysı v bağı gu, kay la a fıbi humnı dı v bage gu. ¹³U ba wārgı na nı kaŋ sərgıv kā, kala hun na trı keo la na dōmōn kın ı bolu hej. La m nyıfu ke na bella dōmō kın ı bollu fastı, ¹⁴m nyıfu ke maŋsaŋ nuŋ ı gırv da na dōmōn, la a Daŋsa Zezi benam fınde na nyufı zanta vko gulle, v mu zanta nyufı nako gulle.

¹⁵Kın m da pūrām koŋka la pa m da bole ke m bella na ga dōm kın patı na da a Dufre baŋam nēe hı. ¹⁶Saba m da boŋse m yom na ga m yav Masedoni, la m sıre Masedoni m gətv, m yommə na ga da na ye mu walt m yav Zude. ¹⁷Kın m da tıge a humnı koŋ, m ba zıge la mu humnı wala? Wala a fıbi humnı da m hoyge la mu meyamftı hej, da m bē bo: « ūhu» la m bē bo «ūkū» naadım ten. ¹⁸A Dufre a nyəv baŋrı la dı nyaa ke kın m bolu na nı koŋ ba ye le «ūhu» la gu bē bağı « ūk ū». ¹⁹Saba Zezi Kırıstı a Dufre bıbərōbı anı mu la Silası + la Silıve + la Timote tē fēe na ga hoŋ ba ye le « ūhu» dı bē bağı «ūkū» la dıko «ūhu» la dı a bada. ²⁰Ke a se la, Zezi le « ūhu hoŋ» kın fıbol a Dufre kın bole dı baŋra dırv. Dıko Zezi Kırıstı seere koŋ nı v bollu v «AMINA» koŋ da a dubey dırv bağı a Dufre hını. ²¹A Dufre gulle la pa v la na dırv a gaabi Kırıstı mentı-n dondre koŋ nı. Dıko la zō hu dı tıgı dı gərgı hōle nı dı seere nı, ²²dı tē la hu nı a namba, la dı tı dı leŋkəm v buna yoro, a leŋkəm nahı

a hārāv pote kana la kun hūjrsu v dara a hāvma hun a Dufre kone di fuma ni. ²³A Dufre le mu kaseti sa, maana di ku mu halt m wollō, ke kun pa m ba hagata m yom Korēnti koŋ, ka m wargi na la. ²⁴U ba boŋ v kaman na la hun hem na nyɔv panam heŋ ni. Saba na nyɔv panam heŋ burfu, la v boŋə v ti v hole na dɔnɔm daam ni.

2¹Nuŋ la pa m tiŋe a humni ke m ba hagatura m be na ga, m be yey na biuna. ²Saba halt m yeye na biuna, anɪ la dey di pa mu a bun-dɔnmi kɔynde? Anɪ bunde m yeye hoŋkɔ dɔ yaa? ³Koŋ la pa m wārge la na ni kana m wārge gu koŋ: M ba boŋse la m be na ga, la mu bunde yey la nako bunma tofu na pam a bun-dɔnmi beŋ. Saba m pūrɔma ke, mu bunde dɔnduka na duru buna dɔndu. ⁴A warga kesey, la bun-degrey la a yiɔba hem pɔtv yoro m wārge na ni. Da m yey na biuna dɔ, la kun patɪ na hɔrɔ a boŋey kesey hun m boŋ na heŋ gille la.

Ti na yaafa anɪ zɔŋɔv na ni

⁵Halt fu bage kun yeyri a bunde, mko ten ten bunde dɔ di yeye, la na duru buna di yeye. Wala da ka v gamsal, kun kū a pɔtvɔm na ni la. ⁶A fu hoŋ, a woləm kun bunma kū a pɔtvɔmi a fuma namba ni wole di nanŋv tere di. ⁷Guko la pa, masanŋ nuŋ, na heme na pa di a suuru la na kaŋsal di bunde, kun patɪ ka a bun-yeyla pɔtv nahɪ be deystɪ ɪ yey di. ⁸Koŋ gille m zāani na, na hūjrsu di ke na boŋ di. ⁹Ke ase la, ye na kun pa m wārge na ni, m da boŋə m mey na m ye wala na sontu kun duru ni la. ¹⁰Halt na pane fu di zɔŋgre suuru, mko mu pata di la a suuru. M pane a suuru gu hɔfaka kun nyuni m heme m pa a suuru, m bage gu la nako gille Kuristi yigani, ¹¹da ka a Seytaani da hu, saba v nyaa fɛe kun di yati.

Pol turɪ zɔɔte saba Titɪ ba benela Korēnti samba kibaru

¹²Konnu m tere Troasti da m ti fɛe Kuristi Kibaru dɔndɔvɔv koŋ, m na ke a Daŋsa pane (kelete) mu la a bɔrv kana m bagri gu. ¹³La gu duru mu humni ba hore, saba m ba kunde Titɪ v nyundɔ hoŋ deŋ. Guko la pa m bo Troasti fuma beŋ ni, v na dombə la a bəani, la m gondo m yav Masedoni.

A deysam Zezi-Kuristi zambaani ni

¹⁴Barka a Dufre hoŋ ni, anɪ pa Kuristi a deysam ukɔ mu yommu foos Kuristi nandi v da a deysam. Di yomnə la ukɔ di patɪ ba hɔtv a Kuristi hoŋ a tigni duru, mbala a turəri hun kūv ley a tigni duru. ¹⁵Saba v wɛ la a Dufre ni mbala Kuristi kūv dɔndɔ; le la hu bunma dari a hoptəm, la bunma summu ni. ¹⁶Gurɔ beŋ ni, a sum kūv la, kun bellɪ la a sum; gurɔ beŋ mu ni a feyley kūv la, kun bellɪ la a feyley. Kɔ anɪ la dey di wɔl a tomde nuŋ kana? ¹⁷Ukɔ ba ye le a fuma bunma yerel a Dufre weyga keŋ, kana zaagu bagri gu nuŋ, saba ukɔ a Dufre la tunŋv hu, v weyri a weyga koŋ la a bun-pūrɔmi a Dufre yigani v la Kuristi mentv heŋ ni.

A aadi feleyŋu ni wɔlba

3¹U gɔta v gille gɔ v hūjrsu gille wala? Wala na boŋə fu wārɔ a tite kun hūjrsu kun la hu, wala nako gille wārɔ hu ni a tite koŋ? ²Nako wɛ la ukɔ ni mbala tite gu hūjrsu kun la hu kun wārɔ ukɔ buna yoro, a fuma duru dey ba hɔrɔ la ba ti keo. ³A pūrɔyŋa la, nako wɛ la mbala a tite, Kuristi yomone la na di wārɔ: ba ba zaŋe a dawa ba wārɔ gu, la a Dufre feyo hoŋ lenkəm gu wārge la, a geŋə alɔwalu nyuni dɔ gu wārge, la na biuna yoro la.

⁴U weyri nuŋka a hɔlare kun v hōfv a Dufre yigani Kuristi zambaani ni. ⁵Saba v ba hunamma ke v dey v wɔl a tomə heŋ la v gille gaabi. La kun v bagri duru a Dufre la patɪ hu a dey la v bagri gu. ⁶Diko la patɪ hu a dey la v bagri a wɔlba bunma da v sebu a aadi feleyŋu kun nytyɛ la a fumabu. A aadi feleyŋu koŋ ba yomne la ba deyley

kun wārgi, la a Dufre leŋkəm gu yomne la. A deyley kun wārgi koŋ yaga la a sum tige ni, la a Dufre leŋkəm heŋ pata la a feyley.

⁷A deyley kun yagu la a sum tige ni naŋgu, a Dufre wārgē gu la a geŋə alɔwalu nyuni di pa Moyizi ni di Israyel ginda, la gu da a dubey nyalala kala Israyel ginda ba deyse ba ye Moyizi yiga a dubey naŋgu gulle, la la gu duru dubey nyalala koŋ, a kaŋ gondru gu la. ⁸Naana kana a Dufre leŋkəm tomə heŋ ba dara a dubey gu kūsi a deyley nahī. ⁹Hali a tomde kun belli la a fumabu ni a gurw kotam koŋ da a dubey handa, a tomde kun belli la a fumabu ni a makfumi a Dufre yiba koŋ dubey la kūsi. ¹⁰Ko nuŋ, nyaŋ dubey koŋ keseyə handa handa, kala a dubey kun da wē nyalala pote naŋgu sume. ¹¹Ke ase la kun ba tɔŋgra da a dubey, kun fēyri foos la kūsi.

¹²Ko kun v hōfu a humni dugam ke v dara kun v daali koŋ, v hibe la a bun-kaŋey. ¹³U ba bagra mbala Moyizi anɔ da kerigri di yiga la a pēriŋu da di gil ka Israyel fuma na a dubey nyalala kun le a gondru la naŋgu kendam. ¹⁴La ba humni zime, hali nyaŋ ba turika keo a aadi kōrē koŋ tura, gu nyaŋŋa mbala a pēriŋu koŋ fēyfa, gu ba tige, saba la hali la Kırısti mentu dɔ gu summa. ¹⁵Hali nyaŋ ba turika keo Moyizi tura heŋ, gu wē la mbala a pēriŋu la kerigi ba humni. ¹⁶La hali ba kibate Daŋsa ga, a pēriŋu naŋgu tige. ¹⁷La yere koŋ a weygabi a Daŋsa + koŋ yata gu bo a leŋkəm. La fun a Daŋsa hoŋ leŋkəm heŋ wē, a hali n gulle mu wē deŋ. ¹⁸U duru, bunma a pēriŋu naŋgu tige v yiga ni, la vko ni a fuma ni a Daŋsa dubey nyalala naŋgu, di tugatru hu la v nyakri di la a dubey kun darti gu yagu.

A kaŋ keseygu kun ba te boore yoroŋ yoro,

4¹A Dufre pane hu la a tomde koŋ, di wōmge hu ni zambaani ni, guko la pa v beni ba bɔgra. ²U gaŋe a tomde hēriŋu wala a koy tomde kā, v ba bagra humni humni, v ba pilatra a Dufre weyga. La kun v bagri v hūŋsu a nyɔv fasti, niŋ kana v hūŋsra a fuma humni ni ke a nyɔv samba la hu a Dufre yigani. ³La hali gu kunde a kibaru dɔndugu kun v sebru koŋ fēyfa gu hēriŋu, gu wē la le bunma summu ni. ⁴Bako ba pata a nyɔv saba a seytaani a duniyā koŋ yɔv la zimgu ba humni, kun patu ka ba na Kırısti kibaru dɔndu gaabi, Kırısti anɔ hōfu a dubey dukɔ anɔ le a Dufre nyaŋanɔŋ gulle gulle. ⁵Ke ase la, vko hilo koŋ ni, v gulle dɔ v bolu, la Zezi Kırısti v bolu a Daŋsa la, v bolu vko gulle na wɔlba Zezi gulle. ⁶A kurgəm ni a Dufre bole: «Maana a pəndugu baŋi nyakaka a yuku tullenti.» Ko a Dufre nandi la pa a pəndugu baŋi nyakaka v buna yoro, da di pa v hɔrɔ di dubey heŋ pəndugu kun wē nyakaka Kırısti yiga kuye koŋ ni.

⁷A kaŋ koŋ a kaŋ keseygu la, kun ba te vko bunma wē mbala a boore yoroŋ yoro, da gu hūŋsu fasti ke a gaabi kesey heŋ a Dufre ga ɔ sɔti kay vko ga dɔ. ⁸Gu kammu hu ni handa a tigni duru, la gu ba yeye hu, v tiri zɔte, la v ba yɔrge; ⁹Ba wargru hu handa, la a Dufre ba duge hu, ba dobollu hu sēende la ba ba kue hu. ¹⁰U hōfa Zezi sum warga v kulfi ni ɔ ba dugra, da ba na Kırısti feyley v kulfi yoro. ¹¹Saba vko v feybə, v wē la a sum nyirē ni wakati kama Zezi gulle, da ba na di feyley mu v kulfi sibruhi heŋ yoro. ¹²Nuŋka, vko warfa handa kala v yati v sibru, la nako hōfu a feyley.

¹³A Dufre tite yoro di dum bole: «M pane a nyɔv guko la pa m wey.» Vko mu le kana da v pane a nyɔv guko la pa v weyri. ¹⁴Ke ase la, v nya a Dufre anɔ fegeti v Daŋsa Zezi nandi, di fegetrə v la Zezi duru, di pa v la na duru huki di yigani. ¹⁵Hun te hu heŋ duru nako gulle la, kun patu a Dufre bagam heŋ, teti fuma zaagu gu yagu, gu pa a fuma pɔtu posu a Dufre barke ba dubsu di.

~ A dubey kun kon a nyɔɔ patɔba beɲ fěyrā halt a bada

¹⁶ Gukɔ la pa v beni ba bɔɔgra. Mbaa v kulɔi hun sibru heɲ yeyrika dige dige mu, v leɲkəm heɲ feleɲgrə wotre fil kama. ¹⁷ A wargā kesey hun v wargri maɲsaɲ heɲ huyam, halt ɪ zaɲe ɪ maga la kun ɪ bela hu ni a Dufre pa hu a dubey kesey hun go dondo, a dubey hun ba kendra. ¹⁸ Ukɔ kun gɔmmu kun a yibre ni koɲ dɔ, la kun a yibre ba ni la, kun a yibre ni ba tɔɲgra, la kun a yibre ba ni koɲ, yaga halt a bada.

5 ¹ U nyaa ke halt a daɲ kun yoro v wē masanɲ niɲ, kun le a kulɔ koɲ bene yey, a Dufre bagra hu ni a daɲ kun yagu halt a bada kun a fubi wōnde dɔ lobu. ² Masanɲ niɲ v semmu kun v boɲ handa handa v daɲ kun wē a dɔba ni koɲ v zu, ³ saba v zue a daɲ naɲgu yoro, gu wē la mbala a pēriɲgu v hebe, v yele v kumba. ⁴ Kun zaka v feyfu v wē sēende yere kulɔ koɲ yoro, v semmu mbala a degrey v defu. Gu ba yele ke v boɲə v wulsu sēende yere kulɔ koɲ kana ba wulsuru a pēriɲgu, la v boɲə v hebu a dɔba ni kulɔ koɲ da a feyley nyɔ a kulɔ sibruɲgu naɲgu. ⁵ A Dufre gulle la hēmɔn hu gu ni, dɪ pane hu la dɪ leɲkəm a hārāv pote kana kun hūɲsrɔ v dara a hāuma heɲ duru.

⁶ Gukɔ gulle v hibe la a buna kaɲey wakati kama, la kun v nyaa ke kun zaka v feyfu v wē a kulɔ koɲ yoro duru v hēy la a Daɲsa daani. ⁷ Ke ase la, v yafa la nyɔɔ panam kay la kun a yiba ni dɔ. ⁸ U hibe la a buna kaɲey la kun kū v boɲ le v suri v kulɔ koɲ ni v yav tugo a Daɲsa piteni. ⁹ Koɲ la pa v fěyfa sēende yere kulɔ koɲ yoro wala v sūrə v dugu gu, kun v kū v boɲ le v te dɪ humni. ¹⁰ Saba v duru heme v huki Kɪristi yigani da dɪ giri v gurɔ. Fu kama sontə dɪ hɔle kana maki la a hārēy wala a zaabi hun dɪ bage dɪ feyley zaka sēende yere.

A Dufre magale dɪ la a duniyābu tulle Kɪristi zambaani

¹¹ Ukɔ kun nyaa kana fu heme dɪ fungu a Daɲsa, la pa v yati da v pa a fuma soɲ. A Dufre nyaa hu fasti la m nyɔɔ ke na humni yoro na mu nyaa hu. ¹² U ba boɲ v gulle go v hūɲsu v gulle na ni, la v boɲə ukɔ gulle na nyufi zaɲ. Leni na dara kana na yotu a fuma bunma nyufi zaɲam wē la a yɔba kun ni ten-ten ni, la ba ba zanta ba nyufi la kun wē a bunde yoro ni. ¹³ Halt kunde ke v yigri sume mu, a Dufre ni la, la halt kunde v nyaa la v yiga nako ni la. ¹⁴ Ke ase la Kɪristi boɲey heɲ la hal hu, ukɔ bunma hɔɔ fasti ke fu dum ten diko Kɪristi nandi la sibu a fuma duru ni, kɔ ba duru yomne diko ba sibu. ¹⁵ Dɪ sibe a fuma duru ni da bunma feyfu namba ka ba fey ba gulle ni kɔynde, la ba fey ani sibu la dɪ fegeti ba ni hoɲ ni. ¹⁶ Gukɔ la pa v ba yelə fubi kama kana a fubi yeli da, mbaa gu kunde ke pote kana a fubi yeli da v yele Kɪristi mu, masanɲ kɔ le dɔ v yeli dɪ. ¹⁷ Halt a fubi bage gu dum la Kɪristi, dɪ hagata a fu feleyo kun le a kōrē naɲgukɔ gonde, la kun le a felem be. (a revoir v yelə fun duru gu dey gu bagu la Kɪristi bagu gu dum....?) ¹⁸ Heɲ duru a Dufre la bagu hi, diko la magal v la dɪ tulle Kɪristi zambaani ni, la dɪ zaɲ kana a fuma dari a magalam ba la a Dufre tulleni tomde koɲ dɪ pa hu. ¹⁹ Saba Kɪristi a Dufre yommu dɪ magal dɪ la fɔmabu duru tulle, dɪ ba yelə ba zaabi hun ba bage. La diko la dege ukɔ mu a magalam tomde koɲ ke v sebu gu.

²⁰ Ukɔ a fuma bunma Kɪristi tɔɲge ba be huki dɪ seere ni la , gu bagu mbala a Dufre gulle la yom ukɔ dɪ yuti na. U zāani na la Kɪristi seere ni na soɲ na da a magalam na la a Dufre tulleni. ²¹ Kɪristi tugole dɪ go zaabi kā, la a Dufre bage dɪ la a wali zaabi sa kun dɪ degle dɪ ukɔ wali zaabi, kun pati v yom dɪ v da a makam la a Dufre.

6 ¹ Kɔ kun gu kunde v la a Dufre la wollu, v zāani na ka na bagu a Dufre bagam hu na da dɪ ga heɲ bundu. ² A Dufre bole dɪ tite yoro: «A wakati kun maki ni, m yorbru n ni,

A hoptəm funde m tiri ni faaba.»

Ye gu le maɲsaɲ, a wakati kun maki fasti fasti; ye gu le masanɲ la a hoptəm funde.

³ U ba boŋ fu da kaŋ dɪ tɪrɪ zɛrgɪ v tomə heŋ, gukɔ la pa v ba boŋ v baɣɪ kaŋ mbaa dum kʊn pa fu sɪrɪ a Dʊfrɛ bɔrʊ nɪ. ⁴ La kʊn v boŋ kɔ lɛ kaŋkɔ dʊrʊ nɪ, v timə v yatɪ kana ba hɔtʊ a Dʊfrɛ tomə wɔlba gille gille la hu. U sontu a wargama kesey, a kaŋɛyɪma, la a zɔɔtɛvma heŋ dʊrʊ la a bun-sum. ⁵ U sontu a pʊvmam, a kasʊ zuəm, a fuma hunnam hu nɪ, a tomə wargam, a ba deya, la a ham daam. ⁶ U wollu la a sɪrɪfʊmɪ, la a nyuley, la a bun-sum, la a hārēy la a Dʊfrɛ lɛŋkəm hāŋsam, la a boŋey gille gille, ⁷ la a nyɔv hilo kʊn v tɛ fɛɛ a Dʊfrɛ gaabɪ zambaani nɪ koŋ. Baɣɪ kʊn maku a Dʊfrɛ yibre nɪ lɛ vko wol-sorou hun v hɔfʊ v wollu la, la hun v hɔfʊ v daali v gille. ⁸ Ba dubsru hu, wala ba huysru hu ; ba bolu hu nɪ a zaabɪ, wala a hārēy, ba yeli hu mbala a wolou samba, kʊndɛ a nyɔv samba la hu, ⁹ ba yeli hu mbala bunma ba bēy, la kʊndɛ ba nyaa hu hāŋsum, ba yeli hu mbala bunma sɪbʊ, kʊndɛ v feyfu yōy, v wē la mbala bunma ba nyumɔn, la ba ba kura hu. ¹⁰ Ba yeyrɪ v buna la kʊndɛ v buna dɔnda wakati kama, mbala a fara samba, la gu dʊrʊ v patɪ fuma zaagu baɣrɪ a kaŋ samba. U wē la mbala v go kaŋ kɔ, la kʊndɛ a nyɔv v hɔfa kaŋ kama dʊrʊ. ¹¹ Korēntɪ samba, v lagatɛ v nyiyā v weyɛ la na la a fɔrʊ pʊvʊrʊmɪ v buna boŋ na handa. ¹² Uko dɔ ba boŋə na, la nako la gaŋ na boŋsu hu. (question Nako boŋey dɔ go v buna yoro, la nako la go vko boŋey na buna) ¹³ M weyrɪ la na mbala mu gɪnda la na: yoro na la hu nɪ, keletɛ na hu nɪ a buna nako mu.

A pændugu la a yuku ba dey i menti la dombə

¹⁴ Ka na yav menti la bunma ba yeke a nyɔv patiba, na baɣɪ bugu dum. Naana kʊn makufʊ dey la gu tugo la kʊn zaabsʊ. Naana a pændugu dey la gu menti la a yuku? ¹⁵ Naana Kiristɪ dey la dɪ a Seytaani dɔmɔ dombə. Wala a se nɪ anɪ pa a nyɔv la anɪ ba panɛ a nyɔv dey na menti? ¹⁶ A se mentu la wē a Dʊfrɛ danɪ la a tooyav tillenti? Saba vko bunma pa a Dʊfrɛ nyɔv wē mbala a Dʊfrɛ a feyfey danɪ danɪ, mbala kana a Dʊfrɛ bole gu dɪ tite yoro: (a zɪgʊ Dʊfrɛ feyo, anɪ feyfu naana na yeli gu wala a Dʊfrɛ feyley danɪsa? a weyga keŋ wē Rome 9. 26 la 14. 11? kʊn kɪ a hārēy v yatɪ.)

M tufə ba tillenti, m yafa la ba,

M bagra ba Dʊfrɛ, la ba bagra mu fuma.»

¹⁷ Gukɔ la pa a Danɪsa a Dʊfrɛ bo:

«Sɪrɪ na ba ga na kɔrɔtʊ la ba.

Ka na bɛ harɪ kʊn dʊrʊ ba sɪrɪfa,

la mko, m sontə na la m ga.»

¹⁸ A Danɪsa a deyɪla sa bole kɔynde:

«M bagra na nɪ a sa,

la na bagra mu bubenabu la mu bukenabu.»

7 ¹ Mu folbə bombə, heŋ dʊrʊ kʊn a Dʊfrɛ bole dɪ baɣrɪ vko nɪ la, gukɔ gille v sɪrgɪ na v gille, la kʊn zɪgamsʊrʊ v kʊlfɪ la v buna heŋ. U baɣɪ v gille fastɪ a Dʊfrɛ fuma bunma feyrɪ la a Dʊfrɛ fʊnɪ.

Korēntɪ samba hʊmɪnɪ tugatam ba zāa a suuru, panɛ Pol a bun-dɔnɔmɪ

² Baɣɪ na kana v boŋey tufu na buna yoro! U ba bage mbaa fu dum a zaabɪ v ba weyɛ mbaa fu dum daam, v ba die mbaa fu dum foore. ³ M ba weyɛ nuɣ da m kɔtʊ na gurʊ. Saba v da bole na nɪ gu ke v boŋə na la handa, v la na la a sum wala a feyley nɪ halɪ a bada. ⁴ M tɛ na hɔɔla handa, na zanti mu nyu handa. U kaŋɛyɪma nahɪ dʊrʊ yoro m fēyfa m hifu la a bɛnɪ, la mu bundɛ dɔndʊ handa. ⁵ Mbaa kʊn v tɛrɛ Masedoni halmɪ nɪ v ba da fɔɔnaam kɔ. U na a kaŋɛyɪma digə dʊrʊ la a wolmamfɪ, a fʊnɪ nyɪ hu. ⁶ La a Dʊfrɛ anɪ kaŋsal a bɛnɪ bɔɔgʊ samba buna la dɪ patɪ ba a a bun-kaŋey, kaŋsale v buna Titɪ bɛnam heŋ nɪ. ⁷ Titɪ bɛnam heŋ ten ten dɔ kaŋsal v buna, la kana na kaŋsale dɪkɔ gille bundɛ koŋ mu la. Dɪ sebe hu nɪ kana na hayfu na na mu, na bun-yeyle, kana na tɪrɪ faasa mu nɪ, tko nahɪ la daku mu bun-dɔnɔmɪ.

⁸Saba mbaa gu kunde ke a tite kun m tɔŋge na ni pote koŋ yeye na buna, m ba bagra maana m hɔrɔ. Mbaa maana gu kunde ke m bage maana m hɔrɔ, kun m ni ke mu tite koŋ kun yeye na buna gu ba tɔŋge. ⁹La masanɔ nuŋ mu bunde dɔndu, kun m yeye na buna koŋ dɔ pa mu bunde dɔndu, la kun na bun-yeyla nahɔ pane na tugati a hunmu na zaa a suuru la. A bun-yeyla koŋ bage kana a Dufre da boŋ gu, gu pane v ba bage na zaabi kã. ¹⁰Saba a bun-yeyla kun bagɔ kana a Dufre da boŋ belli la a wolle yabrey tugatam hun patɔ a hoptɔm, maana m hɔrɔ kã go gu yoro. La bun-yeyla hun a duniyɛ koŋ biyã belli la heŋ yaga la hu a sum ni. ¹¹Ko ye na a bun-yeyla kun bagɔ kana a Dufre da boŋ kun bene la na ni. ɩ bene la soŋ gu bagɔ a hãrɛy wole wole, ɩ bene la homsu gu zaa a suuru, ɩ bene la na ni a buna hun funu a zaabi bagam, ɩ bene la na ni mko naam booni hɔfu na, a kul-nyamam la a zaabi nyumɔnam. Na hũŋse kama duru ni ke na hɔfu nyɔv a wali koŋ ni.

¹²Ko halt m wãrgɔ na ni anɩ bagɔ a wali koŋ gulle dɔ, anɩ dɩ bage a wali nanɔv mu gulle dɔ. La kun patɔ na hũŋsv fastɩ na boŋey hun na boŋ hu a Dufre yigani koŋ la. ¹³Nuŋ na kaŋsale v buna handa. La v da la a bun-dɔnɔmi handa v daki, Titu bun-dɔnɔmi gulle kun na duru hoyge dɩ humni. ¹⁴Ko kun m nane na Titi yigani, na ba koyse mu. La kana v bolu na ni a nyɔv wakati kama koŋ, le kana kun v nane na Titi yigani koŋ bage a nyɔv. ¹⁵La dɩ bun-bɔrmi la na dake kun dɩ hũnduru na duru soŋɔm heŋ gulle, la kana na bage na soŋ dɩ la a yirgi n gulle la a dubey. ¹⁶Mu bunde dɔndu saba m bunde kaŋey la na kaŋ kama duru ni.

A hãŋsam a nyɔv patɩba bunma wẽ Zude ni

8¹Mu nyumba, v boŋɔ v hũŋsv na a bagam hun a Dufre bage Masedoni a nyɔv patɩba menti-dondreu nahɩ fuma tullenɩ. ²A nyɔv patɩba beŋ la kun ba wẽ a tigi n ye na la a kaŋeyɔa kesey yoro kong duru ba bage a bun-dɔnɔmi handa handa kala mbaa la ba fara heŋ ba pane handa la ba buna duru. ³Gu kãseti sa la mu, ba pane kana ba dey zaka duru, la ba pane mbaa kana kũ kana ba dey, fu dɔ bo ba bagɔ gu, bakɔ da la hun ba bagɔ gu. ⁴Ba zãane hu la la ba buna duru, ke v dɔgv bakɔ pa hu a hãrãv nahɩ, v yav pa a Dufre fuma bunma wẽ Zude. ⁵Gu bage kana v ba kone. Ba gulle ba pane dɔm a Daŋsa ni, tãesunɩ ba pa ba gulle vko mu ni, mbala kana a Dufre boŋ gu. ⁶Guko la pa v bole Titu yav la yigani a panam la a soŋɔm la ɩ tãeselam dɩ kendigi kana dɩ kurge gu. Anɩ Kurgi a tomde koŋ na tullenɩ, deysi dɩ wɔl gu dɩ kendigi. ⁷Na hãfa kama duru gu hise na, a nyɔv panam, a Dufre weyga nyɔley, a hɔram, boŋsu handa da gu bagɔ, wɔl la a boŋey hun v pane na da. Guko gulle tim na, na bagɔ bunma patɩ handa la a buna duru a tomde koŋ ni. ⁸M ba bole na ni da na bagɔ gu tlay; la m weye la na fuma sɔrba kana hɔfu a boŋey da ba wɔl a tomde, da m pa na a bɔrv na mey na boŋey na ye wala a nyɔv la. ⁹Saba na nyaa a Daŋsa Zezi Kɩristi kana bage hu ni mbaa la kun dɩ bage a kaŋsa, dɩ bage dɩ gulle a fara sa, da dɩ pa na bagɔ a kaŋ samba dɩ fara nahɩ zambaani ni.

¹⁰Nuŋ m bolɔ na ni kun wẽ m humni a wali heŋ ni, nakɔ bunma le a pote zĩ a kaŋ koŋ bagam ni, nakɔ la fendi na tigi a humni da ba bagɔ gu, ¹¹ko masanɔ kendigi na na wɔnde, kana na tige a humni na hũŋsv ke la na buna duru na boŋ na bagɔ gu, kana na kurge gu la na buna duru nanɔv kendigi na gu la na buna duru, la na bagɔ gu, gu makɩ na dey. ¹²Halt v pane la v buna duru kun hɔfu a Dufre sontu a hãrãv nahɩ, dɩ yelɔ kun v hɔfu dɩ ba yelɔ kun v go. ¹³Da na nɔsv na gulle na hãŋsv ba dum dɔ, la da na nyanɔki dombɔ la. ¹⁴Masanɔ nuŋ na kaŋ hisi na la na dey na hãŋsv bunma boŋ a hãŋsam. La le, nakɔ mu bene boŋka a hãŋsam bakɔ mu hɔfu gu hisi, ba deysura ba hãŋsv nakɔ mu. Nuŋ ni na duru nyanɔkra dombɔ. ¹⁵Nuŋ, gu bage kana gu wãrge a Dufre tite yoro:

Anɩ kũrũ hu handa ba da gu gamsu.

Anɩ kũrũ hu boneŋɔ mu hunɩ ba kufe dɩ.»

Pol tıgrı Titı la dı yafu dombə a bəru

¹⁶ Barka a Dufre ni kun dı tē Titı bunde ni a boŋey kun v hōfu da v hāŋsı na, a boŋey naŋgu da dı hōfu da dı hāŋsı na. ¹⁷ Titı soŋe v zāanam, la kun daktı mu kun dı hōfu a boŋey da dı baŋı a tomde, dıko gulle da la tıgrı a humnı dı yaga na ga. ¹⁸ U tuŋgra dıko la v nyındo anı a nyov patıba menti-dondreu nantı kun dı bage a kıbaru dındıvı koŋ tomde koŋ ni gulle. ¹⁹ Kun daktı a nyov patıba menti-dondreu nahı la tıgrı dı da dı baŋı v yafu dondo a bun-dınoımı hārāv tomde koŋ ni, hun bagam ni v wē a Daŋsa seere dubey ni, la v hibol kun v tē v buna ke v bagra.

²⁰ U bagra kana v dey dırv da ka ba tı hu zergı a marı pıtvı hun ba patı hu v yagu la nahı ni. ²¹ Kun hārēy bagam v yatı, a Daŋsa yıba ni ten ten dı, la a fımabu mu yıba ni. ²² Bakı namba la v nyındo dum v tuŋgrı, anı wakatı dumbara la walıma handa yoro v meyē v ye, v na dı boŋey handa, la dı hōŋsrı gu koınde a bəru koŋ ni gu kısı a hıclare kesey kun dı hıclē na gulle. ²³ Titı ko mu yafu dondo la mu wıcl dondo la dı na ga. Dı yafu dombə sərba beŋko bine a nyov patıba menti-dondreu beŋ la tuŋgu ba, ba wıllıv Kurıstı seere dıbsəm ni. ²⁴ Hūŋsu na fastı ke na boŋ ba kun patı a nyov patıba menti-dondreu beŋ hāndı hırv ke v hōfu nyov v demıv nı gulle na furo ni.

A Dufre boŋ anı patı la a bun-dınoımı

9 ¹ La kun zuru la a Dufre fıma bunma wē Zude hāŋsam heŋ ni, gu go kun m wārıgrı na ni. ² Saba m nyaa ke na boŋ na hāŋsı ba la na buna dırv. Gıko la pa m nan na Masedonı fıma beŋ yıganı m bo: «Akay fıma beŋko hemıne zaa zı da ba hāŋsı ba.» La na boŋey la a tomde koŋ ni hıse fıma zaagu boŋey la a tomde naŋgu. ³ La gu dırv m tuŋgrı v nyumba beŋ na ga, da ka a nyu zaŋam hun hōfu na ga heŋ baŋı bındı, la m boŋə ke na hemıne na kendı mbala kana m bole gu le. ⁴ Mu la Masedonı nyumba beŋ bene na ga la v kundıv na ba hemıne, a koy nyurā hu la kun v te na hıclı koŋ gulle. La m ba weye nakıko koy nahı weyga. ⁵ Ko m te la mu humnı ke gu hārēyā m zāa v nyumba beŋ ba zu yıganı ba be na ga, ba ye a hārāv hun la a buna dırv hun na tıŋge na bo na bagra nahı walı. Le ba kundra na hemıne na kendı, m bene be, gu hōŋsra ke na pane la bun-dınoımı kay la a tilay dı. ⁶ Hırv na ke fıv dıge nyıwıŋa, dı bunta nyıwıŋa, la fıv dıge handa mu dı bunta handa. ⁷ Ko fıv kama na ni pa kana dı tıge a humnı ke dı pata, la kundıv ke la a bun-yeıla dı, tilay dı, saba a Dufre boŋə anı patı la a bun-dınoımı. ⁸ Saba a Dufre hōfa a deıla dı pa na a daam dıgə dırv gu hısi na halı gu pu, la da na da fınde kama, na deıstı na patı a tomə hārēy dıgə dırv ni. ⁹ Mbala kana gu wārge a Dufre tıte yoro: «Dı tere, dı pane a fara samba, dı makam la a Dufre yaga halı a bada.» ¹⁰ A Dufre anı patı a fırmıv dıgro a dıgə, la a dıv kun dı dırvı, pata na a pāo kun na darı na dıgrı, la dı pata ı wuy handa. Lenı ni nakı mu makam la a Dufre wuyrə. ¹¹ Dı pata na la a daam dıgə dırv halı gu hısi, da na deıstı na patı handa. Gıko ni zaagu bella posuru a Dufre barka a hārāv hun patı hu da v yav pa ba nahı gulle. ¹² Saba a panam tomde kun na bage koŋ; a Dufre fıma beŋ hāŋsam ten ten ni dı, la gu pata fıma zaagu posu handa a Dufre barka. ¹³ Na tomde koŋ gaabı pata fıma pıtvı dıbsu a Dufre, kun na soŋe Kurıstı hılo dındıvı koŋ na patı gu kəsetı gulle, la ba dıbsurə na Dufre kun na patı handa bakı la a fıma dırv na daam. ¹⁴ La ba bagra na ni a Dufre zānam ba hūŋsu ba boŋey na ni, a daam kesey hun a Dufre pane heŋ gulle. ¹⁵ Ko maana a Dufre da a nanı dı hārāv kun go dondo koŋ gulle.

Pol tırv faastı dı tomde ni

10 ¹ Mko Pol weryrı la na la a bun-bırmı la a hārēy kana Kurıstı baŋrı gu, mko anı na bolu ke m fına a yıbre halı mu wēka la na, la halı mu goka na ga m

ba fɔna a yibre. ²M zāani na ka na be pa mu yibre kɔrgi la na hali m bene be na ga. Saba bunma bolu ke a fubi kana bagri da v bagri beɲ ni m boɲ m kɔrgi mu yibre. ³A nyɔv la, a fɔmabu la hu, kay v ba wollɔ kana a fɔmabu bagri gu. ⁴Saba a wol-sorou hun v hɔfɔ v wollu heɲ ba ye le a fubi kun bage, la a Dɔfre wol-sorou gaabi samba hun dey i wurugu a alɔ gaabi tigni la. La ukɔ wurugurɔ a humni yoro meyamfi zaabi heɲ, ⁵la a gaabi i zaɲ i gulle dɔba i wol la a Dɔfre hɔram heɲ. U bagra a hɔnunam dɔrv a bɔri v pa i soɲ a Kuristi hoɲ ni. ⁶La v hemɔne v tufu da v nyumɔn a tɔam dɔrv, hali na soɲɔm bene hibɔ fasti. ⁷Na ye lɔ a walima heɲ kana na ni hi! Hali fɔ bole Kuristi nyɔndɔ la di, maana di hɔrɔ koɲ gu hɔɲsi, ke ukɔ mu Kuristi fɔma la hu di kana. ⁸Saba mbaa gu kɔnde ke m demɔne mu gulle la a dabri kun a Daɲsa pane mu koɲ a koy go mu, a dabri kun a Daɲsa pane mu naɲgu kun yagu la na yiganɔ la, kay kun wurguru na dɔ. ⁹M ba boɲ gu bagɔ ke m wɔrgra mu tira heɲ da mu fɔnɔgu na. ¹⁰Saba ba bolɔ ke: «Pol tira heɲ weyni heɲ wollu, i kanɔ. La di wɛka v tilleni di go gaabi di weyni i huyam.» ¹¹Kɔ anɔ bollu niɲ nandi hɔrɔ hali gu hɔɲsi: Ke kana la hu, hali v wɔrgrika v tira, le da la hu v bene na tilleni. ¹²U buna ba kɔrya v magal v gulle wala v nyaɲɲan v gulle la a fɔma bunma hɔɲsrɔ ba gulle kun la ba. La kun ba meyrɔ ba gulle la ba gulle meyrɔgu la ba nyaɲɲan la ba gulle, ba kuyri a humni. ¹³Hali la ukɔ v ba boɲ v pɔtɔl v gulle v gamsɔ a meyɔm kun zaka a Dɔfre meyɔ di pa hu, v zanta na mbala a keɔgu kun a Dɔfre meyɔ di hu, kun di pane v te hali na ga. ¹⁴Ukɔ ba gamsɔra a soo mbala v ba tere na ga, la ukɔ la hɔgɔ Kuristi kɔbarɔ dɔndɔgu koɲ v bella na ga a pote. ¹⁵Ukɔ ba pɔtɔla v gulle gu te v zaɲ fu sɔrɔ tomɔ v bo ke ukɔ la bagɔ hi. U bene bagɔ le, v pɔtɔl v gulle gu kɔsi kana v heme v pɔtɔl v gulle. U hɔfɔ a tamhɔ, ke hali na nyɔv panam heɲ dakrika dɔrv v tomɔ heɲ dakra na tilleni, la v deysra v a bagɔ a tomɔ kesey heɲ na tilleni v ba gaɲse v soo. ¹⁶U deysra v ti feɛ a hilo dɔndɔgu koɲ halmi sɔrhi hun hɛy la na, ukɔ ba boɲ v pɔtɔl v gulle fɔma sɔrba tomɔ ni. ¹⁷Saba a Wɔrguri heɲ bole: «Fu boɲkɔ di nan di gulle, maana di nan di gulle a Daɲsa tomɔ heɲ gulle. ¹⁸Kɔ anɔ nanti di gulle dɔ le anɔ dɔndɔ a Daɲsa ni, la anɔ a Daɲsa nanti la dɔndɔ di ni.

Pol bollu korɛnti samba ni daa ba gulle la a wolou tombɔ

11 ¹Soɲ na mu ni dige hali mu wey mbala anɔ ki, la m nyaa na sontɔ mu ni. ²M boɲɔ la na, a boɲey ka mu la fu kɔ menti na ni, a boɲey hin a Dɔfre boɲ na Kana a ba zanti a biɲaɲa kun bɛy bɔrɔ ba pa a bɔrɔ da di hem na, le kana m zaɲe na m pa dɔ dum ten ni da di hem na a Kuristi hoɲ ni. ³La gu dɔrv, kana a domfe keɲ bage a kilmi ga zɔgɔm Eɔv koɲ, m fɔna ka ba hebɔl na a humni zaabi gu pa na dɔgu a nyɔv bagam la a bun-pɔvrumi la Kuristi kana na da bagri gu pote. ⁴Saba, na hali fu weye la na Zezi dum anɔ ba ye le Zezi anɔ weyga v weye la na hoɲ, wala fu weye la na a leɲkɔm hin ba ye le a Dɔfre leɲkɔm hin na da ukɔ ga heɲ, wala fu weye la na a kɔbarɔ dɔndɔgu sɔrgɔ kun ba ye le a kɔbarɔ dɔndɔgu kun weyga v weye na ga, nako sontu hi. ⁵M ye lɔm ni, kaɲ mbaa gu dum ni bunma ba ye li a tombɔ keseybɔ beɲ ba kɔi mu. ⁶Gu dey m ba ye le anɔ dey a weyga haɲsum, kay m hɔram kɔ ba wurfa: v hɔɲse na koɲka wakati kama kaɲ kama dɔrv ni. ⁷Kɔnnu m bene sebu na ni a Dɔfre kɔbarɔ dɔndɔgu koɲ, m sebe na gu bindɔ tuk m ba soɲe na kaɲ kɔ; la m yirge m gulle la mu zɔɲ nako dɔba. Kɔ kun m bage le naɲgu a zɔɲgre la gu wala? ⁸M hase a nyɔv patiba menti-dondreu sɔrhi wɔna, m soɲe ba yiri mu ni, da m wɔl na ni. ⁹Kɔnnu m tugle na ga, la kun m bene m kuye kun m hɔfɔ la m gulle m ba zɔane fu kɔ ke di ye mu wali, la Masedoni nyumba beɲ la be pa mu kun m hayfu dɔrv. M hɔgle mu gulle ka m dege fu kama mu degey, lam feyfu m hɔfɔ mu gulle. ¹⁰La Kuristi nyɔv hun wɛ mu bundɔ yoro heɲ m bolu: Akay halmi heɲ ni fu kɔ go anɔ dey di kuyel mu a nyu zaɲam a wali koɲ ni. ¹¹Ase la pa m bolu koɲka? Kun m ba boɲ na la wala? A Dɔfre nyaa ke m boɲ na. ¹²Kun m bagri koɲ, m bagra gu la kɔynde, kun pati ka m

dugv bɔrv kã a fuma beŋ ni, binma yati da ba pɔtɔl ba gulle bo u la ba maŋa. ¹³ Bako namba a wolou tombɔ la, a tomɔ wɔlba binma bagri a zamba, la ba hagati ba gulle mbala Kuristi tombɔ. ¹⁴ La gu ye le a girisey kaŋ, saba a Seytaani dikɔ gulle hagati di gulle mbala a pɛndugu maleka. ¹⁵ Kɔ a girisey dɔ gu, halt di tomɔ wɔlba mu hagati ba gulle mbala binma bagri kun maki. La ba kɛndigam bagra kun ba tomɔ nahɔ tofu la.

Pol wargama

¹⁶ M gɔvu m bolu na ni ka fu kã ye a kiisɔ la mu, la mbaa fu ye le a kiisɔ la mu, maana na soŋ mu deysti m nan mu gulle boneŋɔ nbolla a kiiso. ¹⁷ M bene weyri m nanti mu gulle, m ba weyra kana a Daŋsa boŋ, la m weyra mbala m kie la. ¹⁸ La kun gu bage fuma zaagu nanti ba gulle a fubi nyay waluma ni, kɔ mkɔ mu nanta mu gulle. ¹⁹ Nakɔ binma le a humni samba, na sontu la a humni boŋey a kii samba beŋ la ba kii duru! ²⁰ Na sontu ba bagri na a bɔrv, ba sɔlsu na, ba sol na ni ba hoptu na sorou, ba huysti na la ba pekɔ na. ²¹ M koyfu m bollu gu; gu nyaŋa ke u da hũŋse u gaabi goore.

La gu duru, kun duru ni fuma sɔrba beŋ sontu ba nanti ba gulle gu ni m mu sontu m nanti mu gulle gu ni. M weyri mbala a kiisɔ la mu. ²² Halt a Hebre digɔ la ba, mkɔ mu a Hebre digre la mu, halt Israyel fuma digɔ la ba, mkɔ mu Israyel fuma digɔ la mu. Halt Abraham ni ba surɛ, mkɔ mu Abraham ni m surɛ. ²³ Halt a Kuristi hoŋ tomɔ wɔllɔba la ba, m weyri mbala a kiisɔ la mu; kun m wɔle kũ ba duru. Mu warga kũ ba, kun m zue a kasu tum tum kũ ba, kun ba pumne kũ ba, a wakati dumbara m zue a ibrisi hun dey i bela a sum. ²⁴ Ney num a zuyfuma pume fulfi nyiyã fintã la ɔfa fa (39). ²⁵ Ney tã ba sube mu, la naa dum ba dve mu la a geŋɔ. Ney tã a hi fẽyẽ a hem tumey yoro gu kundv wẽ gu yoro mka, naadum m bage fire dum la a nyirẽ dum a hem yoro. ²⁶ Mu bɔrv zaagu ni m na a wali funfohi, a hulfi hun hibu i pu yoro, la a gunda zaabv wɔna ni, a wali funfohi hun a zuyfuma kun le mu digɔ la binma ba ye le a zuyfuma beŋ bage mu. M na a wali funfohi a sagnɔ kesey la a durugu toore duru ni. M na a wali funfohi a yisa nyuni, m na a wali funfohi a wolou nyumba beŋ tullenɔ. ²⁷ M wɔle a tomɔ kaŋey, m na a warga, wakati dumbara m na a yib-kenɔ, a hãm la a nyuni da mu, la wakati dumbara m kuye a dirigu. A wu la baŋgi wargɛ mu. ²⁸ Kun hole go heŋ ni, mu fundɛ kama nyu ganu le a nyɔv patba menti ndondreu heŋ duru bĩnyã. ²⁹ Halt fu gaabi wurfu ka, gu wẽ la mbala mkɔ mu gaabi wurfa. Halt fu la dugv a nyɔv panam gu yeyra mu bundɛ handa.

³⁰ La halt mkɔ nanta mu gulle duru, mu gaabi goore ni m nanti mu gulle. ³¹ A Dufre a Daŋsa Zezi sa hoŋ da a nanu halt a bada! Di nyaa ke m ba wollɔ. ³² Kunnu m tugle Damasi saga koŋ ni, guvernɛrɔ anɔ hifu a yɔv Aretasi higuɛy pane ba daa a saga naŋga nyurɛ da ba nyɔ mu. ³³ La ba tɛ mu la a tasu yoro ba yomne mu la la a lalga bole ba yirgi mu a saga naŋka bellɛni la m kɔɛ mu wɔnde ni.

A naam la a hũŋsam hun a Dufre hũŋse di

12 ¹ Kɔ kala m demɔn mu gulle, mbaa la kun gu go kun gu fiurɛ. Saba m weyra a naamfi la a keretɛmfi hun a Daŋsa hũŋse mu nahɔ weyga. ² M nyaa bɔrv dum anɔ pa Kuristi a nyɔv, ye gu le gu bagri zenɔ fi la unã nyaŋ, hãndi hãndi la, wala a yib-tɔam yoro la m bẽy, a Dufre dum ten la nyaa, a bɔrv nandi a Dufre zaŋɛ di la di yav la a dɔbav tãandigu ni. ³ La a bɔrv hoŋka hãndi hãndi la wala a yib-tɔam yoro la m bẽy. A Dufre dum ten la nyaa. ⁴ M nyaa a Dufre zaŋɛ a bɔrv hoŋ di yav la halt a arzenna yoro. Deŋ di dɔmɔne a weyri hun a fubi nyurɛ ba dey gu wey, hun ba ba pane a fubi a nyurɛ di bo kun i bole. ⁵ M demɔna mu gulle a bɔrv hoŋ gulle, kay halt mkɔ gulle kɔ m bene demɔn mu gulle kala mu gaabi goore heŋ ni me? ⁶ Maana m boŋ m demɔn mu gulle, m ba bagra a kiisɔ, saba a nyɔv da m bolu. La m ba demɔna mu

gulle saba m ba boŋj a fuma ti mu ke m kīi kun ba ni m bagri wala kun ba dɔmɔn m weyri.

⁷La gu dɔru kun patu ka m ti mu gulle a saru a keretəm kesey hun a Daŋsa kereti mu ni hej gulle, ba te mu kulɔ yoro kaŋ kun wollu mu handa, mbala a Seytaani tomo da di pum mu kun patu ka m ti mu gulle ni a saru handa. ⁸M zāane a Daŋsa nee tā dɔru ke di pa a kaŋ kun wolou mu koŋ sɔri gu dɔgu mu. ⁹La a Daŋsa hoŋ bole mu ni: «Mu bagam mu ni hise ni, saba n gaabi goore wakati mu gaabi keretri fast.» Kɔ mko demɔna mu gulle mu gaabi goore hej ni, da Kuristi gaabi hej sumbu mu. ¹⁰Koŋ la pa m sontu la a bun-dɔmɔni a gaabi goore, a tɔgɔmfi, kaŋeyma, a wargama la a zɔɔtɔuma, Kuristi gulle. Saba kun m go a gaabi wakati, leni mu narī Kuristi gaabi.

Pol tɔri zɔɔte a nyɔv patuba binma wē Korontē ni

¹¹M weyri mbala anɔ ki, saba nako la bagu mu le, nako la hem na hōŋsu anɔ la mu. Saba m ba ye le a kaŋ mu, na tombə keseybə namba go kun dɔru ba kīi la mu. ¹²A siləŋkeenəu, a tomə funfɔhi, la a hāyndeɔ hun wɔl na tulleni hej la hōŋsu ke a tomo la mu, a bun-sum kesey yoro mu i bage. ¹³Ase ni a nyɔv patuba menti n dɔndreu hun wē tigni sɔrhi bej da ba kōe na, halɔ kun m ba bole na ye m wali koŋ dɔ? Pa na mu naŋgu kɔ zɔŋgrɛ suuru. ¹⁴Masaŋ m hemɔne m kenti da mu be na ga a benam tāandigu, la koŋ mu ni m ba bolə fu kã ye mu wali. Nako gulle bej mko yati kay na marī dɔ saba a gunda dɔ tofu ba da kun ba kontu a hulaba ba ni, la a hulaba la tofu ba yari a marī ba kon ba gunda ni. ¹⁵A bun-dɔmɔni la mu ni m zaŋ a marī hun m hɔfu dɔru, la mko gulle dɔru m pa nako gulle. La halɔ mko m boŋka na a boŋey kesey hej, nako boŋsrə mu la kana ba tere le wala? ¹⁶Na sontu ke a nyɔv la m ba bole fu kã na yoro ye mu wali; la fuma la wote na yoro ba bolu ke a kinimi sa la mu, m bage humni humni m nyi na a kuŋsə kana. ¹⁷M bole didum a fuma bunma m tɔŋge bej ni di pa na ye di wali wala? ¹⁸M zāa Titi di yav na ga, m tɔŋge di la a nyɔndɔ anɔ na nyaa hoŋ. Titi songe na ga kaŋ wala? M la di dɔru bage humni dum v yom bɔru dum ten. ¹⁹Gu tɔŋge na hunam ke v tɔra faasa v gulle ni na yigani. La le dɔ! U weyri nuŋ a Dufre yigani la v Kuristi kun mente gulle. Mu folbə bombə m bole na ni hej dɔru da na nyɔv panam a Kuristi hoŋ ni yav yigani.

²⁰Saba m fona ka m be na ga m kundv na go kana m boŋ, la na mu kundv mu kana na ba boŋ; m fona ka m kundv na tulleni: a ba dɔmɔna dombə ni, a bun-zamɔ, a bun-hunnam, a sabiire, a seere yeyla la tiyel dombə, a gulle pɔɔlam la a zunugəm. ²¹M fona ka m benam na ga hej ni mu Dufre be koysi mu kɔynde nako gile, la m kom fuma zaagu bunma bagu a wali zaabi pote la ba feyfu ba tugate a humni ba dɔgu ba tomə zɔgamsu hej, a dilangam la a tulɔŋgəm hej gulle.

Pol segeləmfi tēsti la a posuu

13¹Nee tāandigu le nuŋ kun m belli na ga. Gu wārgɛ a Dufre tite yoro ke: «Wali kama fuma hī wala ba tā kɔseti la hāŋsal gu.» ²M hɔfu kun m bolu bunma bagu pote a wali zaabi la fuma sɔrba bej dɔru ni. M da m bole na ni gu zaa mu wolle nyɔyā hīndigu benam na ga koŋ ni, la nyaŋ m go na tulleni, m gɔv m bolu na ni gu, a benam hun m belli na ga hej ni, m ba wōmgra mbaa fu dum ni. ³Na boŋ da na da a kaŋ kun hōŋsu ke Kuristi yommə mu la di weyri, na dara gu la. A Kuristi hoŋ ba ye le anɔ go gaabi na ni, la di huŋsɔru di gaabi na tulleni. ⁴Saba kunnu ba bage di a dāyrē gaaru nyuni koŋ di da bage di gulle go a gaabi, la nuŋ di feyfə la a Dufre gaabi. La v la di mentu hej gulle v mu go a gaabi, la v hōŋsra na la gu, v la di la fey a Dufre gaabi ni.

⁵Mey na gulle, na ye wala na feyfu a nyɔv panam yoro. Na hɔta ke Kuristi hoŋ wē na tulleni, wala le dɔ? Halɔ gu kunde dɔ ke a meyām nahɔ yoro na ba da deysam do. ⁶La m nyifu na hɔta ke ukɔ bej, v ba gumbe a deysam. ⁷U zāani na ni a Dufre kun

patı ka na baḡı zaabı kã; yere koŋ v boŋə dɔ gu yangti ke ukɔ yata a deysam; la da v na na baḡı kun hãrēy la, mbaa gu kɔndɛ ke gu wē la mbala ukɔ ba da a deysam. ⁸Saba v ba dey kaŋ kã a Dufre nyɔv ni, ukɔ v wē la hi da ⁹Ukɔ bundɛ dɔnda halı ukɔ goka a gaabı la nakɔ hɔfu a gaabı. Kun v zãanı na ni v zãanam ni le na deysi na baḡı a fuma bunma hifu fası. ¹⁰Koŋ la pa m wãrgrı na ni zaa m wē hēyfa henka durv: kun patı m bene wēka na ga, maana ka m baḡı na ni a walı kaŋey sa la a nyırē kun a Daŋsa pane mv koŋ, a nyırē kun bi le m baḡı kana na mentı n dondre yagv la yıganı, la da m wurgu gv dɔ.

¹¹La masaŋko mv nyumba baḡı na a bun-dɔnmı. Yarı na da na baḡı a fuma bunma hifu, pa na dombə a beni la na da humnı dvm. Tugo na la dombə la a bəəni, lenı a bəəni la a boŋey Dufre hoŋ tufə la na. ¹²Posu na dombə a nyəbire posuu. A Dufre fuma durv posru na.

¹³Maana a Daŋsa Zezi Kırıstı bagam na ni, a Dufre boŋey la dikɔ Dufre lenkəm kun mentrı la hv la dombə tugo la na durv.